

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ:İcra Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki "istihkak" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İstanbul 11. İcra (Hukuk) Mahkemesince davanın açılmamış sayılmasına dair verilen 23.10.2009 tarihli ve 2008/816 E., 2009/1517 K. sayılı karar davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 05.10.2010 tarihli ve 2010/1436 E., 2010/7848 K. sayılı kararı ile;

"...Davacı 3. kişi vekili, İstanbul 13.İcra Müdürlüğü'nün 2008/11138 Esas Bakırköy 2.İcra Müdürlüğü'nün 2008/1853 Talimat sayılı dosyasından 18.06.2008 tarihinde haczedilen menkullerin davacıya ait olduğunu, belirtek istihkak iddiasının kabulü ile haczin kaldırılmasına, kötüniyet tazminatının tahsiline karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Davalı alacaklı vekili, haczin borçluya ait adreste yapıldığını davacı ile davalı borçlu şirket arasında organik bağ bulunduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Borçlular savunma yapmamıştır.

Mahkemece; 06.10.2009 tarihli oturumda dosyanın HUMK 409/1 madde gereğince yenileninceye kadar işlemde kaldırılmasına karar verilmiş isede dosyanın ilk yenilemeden sonra bir kez yenilediği bundan sonra davacının yenileme hakkı bulunmadığı gerekçesiyle davanın HUMK'nun 409/son madde gereğince açılmamış sayılmasına karar verilmiş hüküm davacı 3.kişi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK 96 ve devamı maddeleri gereğince açılmış 3.kişinin istihkak iddiasına ilişkindir.

HUMK'nun 409.maddesinde "oturuma çağrılmış olan tarafların hiçbiri gelmediği veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dava yenileninceye kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilir.Yukarıdaki fıkraya hükmü gereğince dosyası işlemde kaldırılmış olan dava, işlemde kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde taraflardan birinin dilekçe ile başvurusu üzerine yenilenebilir. Yenileme dilekçesi; oturum, gün, saat ve yerini bildiren çağrı kağıdı ile birlikte taraflara tebliğ olunur. Birinci ve ikinci fıkralar gereğince işlemde kaldırılmasına karar verilmiş ve sonradan yenilenmiş olan dava ilk yenilemeden sonra bir defadan fazla takipsiz bırakılamaz. Aksi halde beşinci fıkra hükmü uygulanır."kuralına yer verilmiştir.

Somut olayda duruşma tutanaklarının incelenmesinden 02.12.2008 tarihli duruşmaya davacı vekilinin katılmadığı davalı vekilinin de davayı takip etmemesi üzerine dosyanın işlemde kaldırıldığı davacı vekilinin 02.12.2008 tarihli dilekçe ile davayı yenilediği anlaşılmaktadır. Yenileme üzerine düzenlenen tensip tutanağı ve çıkarılan davatıyelerden duruşmanın 10.03.2009 tarihine bırakıldığı ancak duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapılarak 26.05.2009 tarihine ertelendiği duruşmaya davalı 3.kişi vekilinin katıldığı görülmektedir. Mahkemece 11.03.2009 tarihli tutanakla duruşmanın 10.03.2009 tarihinde yapıldığı 09.03.2009 tarihinin duruşma tutanağına sevhen yazıldığı belirtilmiş ise de davalı vekilinin 12.03.2009 tarihli dilekçesinden duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığı, duruşmaya davacı vekilinin katılmadığı kendileri tarafından da takip edilmemesine rağmen duruşmanın 26.05.2009 tarihine ertendiği dosyanın müracaata bırakılması gerektiğini belirtir talepte bulunduğu,bunun üzerine mahkemece tutulan 01.04.2009 tarihli tutanaktan duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığı davacının katılmadığı davalı vekilinin davayı takip etmediği bu nedenle 09.03.2009 tarihli ara karardan dönülerek

dosyanın HUMK'nun 409/1 madde gereğince işlem den kaldırıldığı anlaşılmaktadır. Davacı tarafından 27.05.2009 tarihinde verilen yenileme dilekçesi üzerine 11.06.2009 tarihli tensip tutanağı ile duruşma 06.10.2009 gününe bırakılmış bu oturuma da davacı vekili katılmadığından davalı vekili tarafından da dava takip edilmediğinde dosya işlem den kaldırılmış davalı vekilinin 20.10.2009 tarihli davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesini içerir dilekçesi doğrultusunda dosya resen ele alınarak 23.10.2009 günlü kararla davanın 02.12.2008 10.03.2009 ve 06.10.2009 tarihlerinde üç kez takipsiz bırakıldığı gerekçesiyle açılmamış sayılmasına karar verildiği görülmüştür.

02.12.2008 ve 06.10.2009 tarihli duruşmalarda verilen dava yenileninceye kadar dosyanın işlem den kaldırılmasına ilişkin kararlar doğru ve HUMK'nun 409/1 maddesine uygundur. Ancak 02.12.2008 tarihli yenileme dilekçesinden sonra düzenlenen 03.12.2009 tarihli yenileme tensip tutanağı, taraflara çıkarılan davetiyelerdeki duruşma günü , davalı vekilinin 12.03.2009 tarihli dilekçesi, mahkemenin 01.04.2009 tarihli kararından 10.03.2009 saat 09.30 yapılması gereken duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığı ve yasal olmayan şekilde davanın işlem den kaldırılmasına karar verildiği anlaşıldığından davanın üç kez takipsiz bırakıldığına kabulü mümkün değildir. Davacı tarafından dosya 02.12.2008 tarihli ilk yenilemeden sonra bir kez 06.10.2009 tarihinde takipsiz bırakılmıştır. O halde 09.03.2009 tarihli işlem den kaldırma kararı doğru olmadığından davacı vekilinin 06.10.2009 tarihli yenileme dilekçesi kabul edilerek taraflara duruşma gün ve saatini bildirir davetiye tebliği ile duruşmaya devam edilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile hüküm tesisi isabetli görülmemiştir..."

gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava, İİK 96 vd. maddeleri gereğince açılan üçüncü kişinin istihkak iddiasına ilişkindir.

Davacı üçüncü kişi vekili; İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2008/11138 Esas ve Bakırköy 2. İcra Müdürlüğünün 2008/1853 Talimat sayılı dosyasından 18.06.2008 tarihinde haczedilen menkullerin müvekkiline ait olduğunu ileri sürerek istihkak iddiasının kabulü ile haczin kaldırılmasına, kötüniyet tazminatının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı alacaklı vekili, haczin borçluya ait adreste yapıldığını davacı ile davalı borçlu şirket arasında organik bağ bulunduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Borçlular yargılamaya katılmamışlardır.

Mahkemece; 06.10.2009 tarihli oturumda dosyanın HUMK'nın 409/1. maddesi gereğince yenileninceye kadar işlem den kaldırılmasına karar verilmiş ise de, dosyanın ilk yenilemeden sonra bir kez yenilendiği bundan sonra davacının yenileme hakkı bulunmadığı gerekçesiyle davanın HUMK'nın 409/son madde gereğince açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Davacı üçüncü kişi vekilinin temyizi üzerine hüküm, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde açıklanan gerekçelerle bozulmuştur.

Yerel Mahkemece; duruşmaya katılan zabıt kâtibinin göreve yeni başlamış olması, 2008 ve 2009 yıllarında mahkemenin daha ağır bir iş yükü altında bulunması nedeni ile yapılan iş ve işlemlerde maddi

hatalar yapıldığı, ancak mahkemece düzenlenen tutanaklarda gerçeğe aykırı herhangi bir hususun bulunmadığı, duruşma tutanağında celse tarihi 09.03.2009 olarak yazılmış ise de duruşma defteri ve duruşma listesi kapsamında mahkememizin 2008/816 E. sayılı dosyasının duruşmasının 10.03.2009 tarihine bırakıldığı, duruşmanın da fiilen bu tarihte yapıldığı, ancak sehven tutanağa 09.03.2009 tarihinin yazıldığı ve 10.03.2009 tarihinde gerçekleştirilen duruşmada davacı vekilinin hazır bulunmadığı, davalı vekilinin davayı takip ettiğine ilişkin herhangi bir beyanın olmadığı, dolayısıyla ara karardan dönülerek dosyanın yenileninceye kadar işlem den kaldırılmasına dair ara kararın yerinde bulunduğu, bu durumda davacının HUMK'nın 409. maddesi kapsamında bir kez daha davayı yenileme hakkının bulunmadığı ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararın yerinde bulunduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararı davacı üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davanın 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 409/ son maddesi gereğince açılmamış sayılmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili kavramların ve uygulanması gereken yasal düzenlemelerin incelenmesinde fayda vardır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 151. maddesinde;

"Zabıt kâtibi hâkimin nezareti altında tahkikat ve muhakematın cereyanını zabıtnameye kaydeder.

Zabıtname, mahkemenin ve hâkimlerin isimlerini, tahkikat ve muhakematın cereyan ettiği mahalli, celsenin açıldığı gün ve saati, iki tarafın ve vekillerinin isimlerini, cereyan eden muhakeme ve muamele ile iki tarafın ne gibi evrak ibraz ettiklerini, muhakemenin aleni icra kılındığını veya aleniyetin ref'ini icap eden esbabı, ikrarı veya sulhu veya davaya kısmen veya tamamen nihayet veren feragati, hulasai iddia ve müdafaatı, şuhut ve ehli hibrenin beyanatını, münaziunfihin keşif ve muayenesi hâlinde rapor hulasasını ve ittihaz olunan kararlar sureti tefhimini ihtiva eder.

Zabıtnamede raptedildiği zikrolunan vesikalar münderecatı da zabıtname metni hükmündedir.

Hâkim tarafından mezuniyet verilmedikçe iki taraf veya vekilleri ifadelerini zabıtnameye imla suretiyle yazdıramazlar. Reis, iki tarafın ifadeleri hulasasını alenen söyleyerek zabıtnameye yazdırır.

Zabıtnamenin, şahitlerin ve ehlihibrenin ifadelerine ve iki tarafın ikrar ve sulh ve feragatine taallük eden kısımları bunların huzurunda okunarak kendilerine imza ettirilir." düzenlemesi yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 409. maddesine göre; "Oturuma çağrılmış olan tarafların hiçbirisi gelmediği veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dava yenileninceye kadar dosyanın işlem den kaldırılmasına karar verilir.

Yukarıdaki fıkra hükmü gereğince dosyası işlem den kaldırılmış olan dava, işlem den kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde taraflardan birinin dilekçe ile başvurması üzerine yenilenebilir. Yenileme dilekçesi, oturum, gün, saat ve yerini bildiren çağrı kağıdı ile birlikte taraflara tebliğ olunur.

Birinci ve ikinci fıkralar gereğince işlem den kaldırılmasına karar verilmiş ve sonradan yenilenmiş olan dava, ilk yenilemeden sonra bir defadan fazla takipsiz bırakılamaz. Aksi halde beşinci fıkra hükmü uygulanır." kuralına yer verilmiştir.

İkiden fazla takipsiz bırakılan ya da üç ay içerisinde yenilenmeyen dosyaya uygulanması gereken prosedür (müeyyide) HUMK'nın 409/5-son maddesinde açıklanmıştır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 409.maddesi emredici bir hükümdür. Kanunlarda açıkça yazmadıkça (3402 sayılı Kadastro Kanunu m. 29 ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu m.18) aksine uygulama yapılması yasal olarak

olanaklı değildir (Hukuk Genel Kurulunun 05.03.2008 tarihli ve 2008/21-215 E, 2008/222 K. sayılı ilamı).

Anayasa'nın 36. maddesine göre herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Adil yargılama hakkı hak arama özgürlüğünün uygulamaya yönelik uzantısı niteliğindedir.

Yapılan düzenlemelerden de anlaşıldığı gibi, adil yargılanma ve dinlenilme hakkının bir gereği olarak hâkim, taraflara duruşmalarda hazır bulunmak, iddia ve savunmalarını bildirmek için imkân vermeli, tarafları usulüne uygun bir biçimde duruşmaya davet etmelidir. Fakat tarafların kendilerine tanınan bu imkâna rağmen, duruşmaya gelmek zorunluluğu yoktur. Hukuk davalarında duruşmaya gelmemenin müeyyidesi, dava dosyasının işlemde kaldırılması (HUMK m. 409) veya yargılamaya gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilmesidir (HUMK m. 213, 377).

Hemen belirtmek gerekir ki; duruşmaların nasıl yapıldığı, Kanun'da belirtilen usul ve esaslara uyulup uyulmadığı ancak duruşma tutanağı ile ispat olunabilir. Duruşma tutanakları usulüne uygun imzalanmakla aksi sabit oluncaya kadar geçerli resmî belge niteliğine haiz olur. Duruşma tutanaklarının aksi ise ancak aynı kuvvete başka bir belge ile ispat olunabilir. Ceza usul kurallarına göre de duruşma tutanaklarına karşı yalnızca sahtecilik iddiası yöneltilir.

Somut olayda duruşma tutanaklarının UYAP ortamında kayıtlı olmadığı anlaşılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede ise; 02.12.2008 tarihli duruşmaya davacı vekilinin katılmadığı davalı vekilinin de davayı takip etmemesi üzerine dosyanın işlemde kaldırıldığı, davacı vekilinin 02.12.2008 tarihli dilekçe ile davayı yenilediği, yenileme üzerine düzenlenen tensip tutanağından ve çıkarılan davetiyelerden duruşmanın 10.03.2009 tarihine bırakıldığı, ancak hâkim ve zabıt kâtibinin imzasını içeren duruşma tutanağına göre 10.03.2009 tarihinde ertelenen duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığı, anılan duruşmaya davalı vekilinin katıldığı, duruşmanın da 26.05.2009 tarihine ertelendiği görülmektedir. Hâkim ve zabıt kâtabi tarafından tutulan 11.03.2009 tarihli tutanakla duruşmanın 10.03.2009 tarihinde yapıldığı, 09.03.2009 tarihinin duruşma tutanağına sehven yazıldığı belirtilmiş; davalı vekili 12.03.2009 tarihli dilekçesinde ise 09.03.2009 tarihinde yapılan duruşmaya davacı vekilinin katılmadığı kendileri tarafından da takip edilmemesine rağmen duruşmanın 26.05.2009 tarihine ertelendiği dosyanın müracaata bırakılması gerektiğini belirtir talepte bulunmuştur. Verilen bu dilekçe üzerine mahkemece tutulan 01.04.2009 tarihli tutanaktan duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığı davacının katılmadığı davalı vekilinin davayı takip etmediği gerekçesiyle 09.03.2009 tarihli ara karardan dönülerek dosyanın HUMK'nın 409/1. maddesi gereğince işlemde kaldırıldığı anlaşılmaktadır. Davacı tarafından 27.05.2009 tarihinde verilen yenileme dilekçesi üzerine 11.06.2009 tarihli tensip tutanağı ile duruşma 06.10.2009 tarihine bırakılmış bu oturuma da davacı vekili katılmadığından davalı vekili tarafından da dava takip edilmediğinden dosya işlemde kaldırılmış davalı vekilinin 20.10.2009 tarihli davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesini içerir dilekçesi doğrultusunda dosya resen ele alınarak 23.10.2009 tarihli kararla davanın 02.12.2008 10.03.2009 ve 06.10.2009 tarihlerinde üç kez takipsiz bırakıldığı gerekçesiyle açılmamış sayılmasına karar verildiği tespit edilmiştir. Duruşma tutanaklarının aksi ancak aynı kuvvete başka bir belge ile ispat edilebilir. Mahkemece duruşmaya katılan tarafların yokluğunda resen tutulan 11.03.2009 tarihli tutanak ise bu niteliğe haiz bir belge değildir. Bu nedenle duruşmanın 09.03.2009 tarihinde yapıldığının kabulü gerekmektedir. Bu suretle 01.04.2009 tarihli tutanağa istinaden verilen işlemde kaldırma kararı da usulüne uygun olmayıp yok hükmündedir.

Mevcut bu durumda; 02.12.2008 ve 06.10.2009 tarihli duruşmalarda verilen dava yenileninceye kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına ilişkin kararlar doğru ve HUMK'nın 409/1. maddesine uygun ise de; davanın üç kez takipsiz bırakıldığının kabulü mümkün değildir. Davacı tarafından dosya 02.12.2008 tarihli ilk yenilemeden sonra bir kez 06.10.2009 tarihinde takipsiz bırakılmıştır. Bu nedenle de davacı vekilinin 06.10.2009 tarihli yenileme dilekçesi kabul edilerek taraflara duruşma gün ve saatini bildirir davetiye tebliği ile duruşmaya devam edilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

O hâlde; Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı üçüncü kişi vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, istek hâlinde temyiz peşin harcın yatırana iadesine, 5311 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na eklenen geçici 7. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK'nın 366/III. ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 25.06.2019 tarihinde oy birliği ile karar verildi.